

FAMILIA – DE LA SACRU ÎN IDEOLOGIC

Constantin NECULA*

A fost o vreme, nu neapărat fericită, în care lumea își tensiona existența în numele Familiei. Preoția la Templu era chestiune de levirat, de moștenire din tată în fiu. Conducătorii construiau dinastii iar filozofii alcătuiau o rețea de discipoli. Modul Mântuitorului Iisus Hristos în care își crește Apostolii ca să înțeleagă Taina Evangheliei este un mesaj legat inclusiv de familie, respect și sfințenie. Din familia propusă de El nu era exclus nimeni. Îndrăznesc să scriu că tocmai marginalii alcătuiau miezul familiei propuse de Hristos drept model. Iar firul de paternitate sau maternitate ce-i una era iertarea, gest și conținut care a trebuit să fie restabilit prin Întrupare. Pot părea simple filozofii. Mai cu seamă că peste familie și creștinism trecem azi cu tăvălugul vorbelor cu o ușurință nemeritată și neasumată, până la urmă. Ruptă de sacru sau de Altar – la modul sfințeniei proiectului unei vieți în căsătorie –, tot ce auzim despre familie este un simulacru ideologic, o deznădăjduită agățare de drepturi făcute după chipul unei naturi umane congestionate. Desigur, le putem teoretiza ori propune și susține, le putem promova și face din promovarea lor un subiect mai fierbinte decât drepturile ca atare. Când credința și dreptatea devin subiect de manipulare ideologică, de răscolire publică a ambițiilor politice, nici credința – întrupată uneori în religios – și nici dreptul – prins în chipul justiției – nu folosesc celor definite de cei de odinioară: ce-i drept, nu-i păcat!

Cum a alunecat gândirea omului din costișa de luciditate a sacralului în valea plângerii ideologice poate fi analizat în felurite chipuri. Putem accepta o analiză pe teme istoric ori al gândirii politice, putem să percepem procesul prin dinamica evoluției ori prin fragmentarea Tradiției din simpla dorință de a rupe cu trecutul. E cazul permanentei aluzii la perioada „decrețelor” de sub comunism, uitându-se că dincolo de actul politic al Decretului – dictatorial, în viziune largă – parte din *oamenii-forță* ai societății românești de astăzi, câți mai sunt, sunt și rezultatul momentului acela. Că părinții de atunci, pensionari, dispun de o linie medie de siguranță financiară și pentru că baza demografică a impozitării încă rezistă. Dar peste zece ani, dar peste douăzeci de ani? O politică a familiei deficitară, mimetică la simpatii de alcov ideologic și o migrație externă care îmbogățește demografic alte țări și alte economii, o reducere vizibilă a segmentului de populație chemat la școlarizare sunt semnele unui avorționism politic fără precedent în cultura statului român. Politicile demografice nu pot fi fluctuante în funcție de simpatiile unor grupuscule ale minorităților, de orice fel ar fi ele, și, dacă admitem un fundamentalism religios care dăunează grav sănătății unui

* Preot, conferențiar universitar doctor habil., Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu.

corpus național, trebuie să admitem și că fundamentalismul exclusivismului minorităților este cel puțin la fel de periculos.

Dar familia nu este doar despre „creșteți și vă înmulțiți, umpleți Pământul și-l stăpâniți”. Familia este și despre toată căldura siguranței în proprietate ori educație, despre cultura intimității inalienabile prin propagandă, despre definiții de sens în viață. Despre proiecția unei vocații care să înfrunte carierismul care macină de îndelungă vreme darul de viață ce ni s-a dat în custodie. Este o fractură în modelul ca atare propus de societate în ceea ce privește familia. Iar inventica propagandei legate de „familia tradițională” – fără a o defini pe cea netradițională decât prin uciderea conținutului celei existente – a dovedit că e posibil orice. Că fără a se schimba nimic din mecanismul minciunii cu ifose ideologice ea continuă să fie crezută, acceptată, aplicată ca adevăr. Familia este inalienabilă, însă carențelor de comportament intelectul al lumii în care trăim. Fundamentul ei – Virgil Gheorghiu scria că ne asemănăm cu orhideele, având rădăcina orientată spre cer – rămâne unul de nedesprins din adâncul sufletului nostru, din paradigma definită de teologie ca fiind chipul lui Dumnezeu în fiecare dintre persoanele umane. Transformarea familiei în subiect de influență politică ori de manipulare este dureros de nemeritorie pentru firea umană ajunsă, credeam noi – momentul Ucraina ne arată că am greșit cumplit –, la apogeul de civilizație necesar unei păci sociale suficiente pentru ca persoana umană să nu mai sufere. Descoperim că între ceea ce credem și ceea ce ni se impune să acceptăm ca fiind justiție în domeniul Familiei se rănește dese ori verticalitatea credinței noastre interioare. Asta nu înseamnă să fim adepții umilirii publice a cuiva sau rănirii cu inconștiență a unor atitudini. Înseamnă să găsim cuvintele corecte ale unei noi gramatici etice prin care să evităm amestecul de valori și bruierea adevărilor de conținut.

Familie mai înseamnă și propria noastră familie. Ca profesioniști, în orice domeniu am fi, adesea, prețul împlinirii este rănirea fibrei proprii noastre familii. Pentru că Familia poartă în nevoile sale și curajul de a rămâne tandru în situații de criză, și atenți la celălalt devenit mai important decât tine. Sentimentul creat de mass-media în perioada *Referendumului* a fost că a fi familist este un sacrilegiu. Și așa era. Un sacrilegiu față de noua ordine sacralizată uneori prin lege. Și care incită la norme de pseudo-știință a vieții cu ușurătatea plimbării problematicei prin studiouri electorale. Familie înseamnă noi. Cu toate ale noastre. Probabil neamancipați după gustul unora. Dar asta nu face să fim în afara înțelegerii conceptelor de drept natural ori, de ce nu, drept canonic – darul Bisericii pentru gândirea juridică a lumii.

Am privit mereu spre familiile tinere cu mare speranță. Anual trec pe sub arcul de lumină al Cununiilor perechi de oameni ce-și dăruiesc totul. Unii ratează. E drept. Dar mulți, foarte mulți merg mai departe, chiar dacă procesul divorțialității este mai încurajat decât acela al căsătoriei sau maternității. Le spun mereu celor care se cunună un text din Părintele Dumitru Stăniloae, preluat de el de la un moralist francez de secol al XVII-lea, modificat, desigur, pentru clipa Nunții:

„Cea mai frumoasă declarație de dragoste pe care un Mire o poate adresa Miresei sale și Mireasa Mirelui său este: «Tu n-ai să mori niciodată»”! Desigur că lumea modernă în evoluția sa nu mai vorbește despre nemurire. Exultă în fața cifrei morților din plăgile bolilor noi. Ori înaintea morților Războaielor. Forța supraviețuitorilor însă vine din conștiința nemuririi. Care nu este dată de vreo lege umană – nici n-ar putea – și nici din jocul sarcastic al unei dictaturi – cine ar fi crezut vreodată, în timpul vieții lor, că Stalin ori Franco aveau să moară – ori de manipularea subiectului pe vreun canal de propagandă. Celui care crede în iubire – fundamentul amplu al Familiei – îi este ușor să identifice construcția internă, morală și profund juridic acceptabilă a Familiei evidențiate în aria sacrului.

Dimineața devreme. În spitalul care alcătua pentru mulți anticamera morții, bunica E. – teribil de derută –, avea să fie dusă pe secția ATI și nu reușise să-și ia la revedere de la nepoțelul ei cu autism. Se agita puștiul și nici bunicii nu-i era bine. Am preluat copilul de acasă și, cu toate acordurile legale ale momentului, l-am apropiat de patul bunicii, așezat în rând cu alte 8 paturi, în șir indian, pentru a prelua pe rând locul celui sau celei ce pleca. Acoperiți, oamenii erau niște duhuri ce suflau din greu. Puștiul trece pe lângă toate paturile, apucă mâna bunicii de sub pătură, nimic zicând. Bunica oftează. „N-am să mor. Promit”. Copilul pleacă. Bunica rezistă bolii, deși avea un scor de încredere sub 20%. Îi văd trecând prin Piața Mare. Bucurându-se unul de altul. Familia e spațiul nemuririi. Dar cum să o mai spui când moartea e vedetă la Știri.